

HRVATSKI ŠKOLSKI MUZEJ

Trg Republike Hrvatske 4, 10000 Zagreb

Tel. 01/4855-716; faks: 01/4855-825

E-mail: hsm@hsmuzej.hr

<http://www.hsmuzej.hr>,

IZVJEŠTAJ O RADU HRVATSKOGA ŠKOLSKOG MUZEJA U 2017. GODINI

Program za 2017. godinu realizirali su:

Stručni djelatnici:

- dr. sc. Štefka Batinić, knjižničarska savjetnica i kustosica (od 21. srpnja 2017. ravnateljica Muzeja), voditeljica Pedagoške knjižnice Davorina Trstenjaka te Zbirke školskih izvješća i Zbirke propisa i službenih publikacija u odgoju i obrazovanju
- mr. Marijana Bračić, voditeljica marketinga
- Katarina Dimšić, kustosica (od 15. lipnja na zamjeni za Kristinu Gverić)
- Ivana Dumbović Žužić, viša muzejska pedagoginja
- Sonja Gaćina Škalamera, muzejska savjetnica i arhivistica, voditeljica Arhivske zbirke
- Branka Manin, viša kustosica, voditeljica Zbirke udžbenika i priručnika i Zbirke učeničkih i školskih listova (do 20. srpnja 2017. ravnateljica Muzeja)
- Sanja Nekić, viša kustosica, voditeljica Zbirke školske opreme i predmeta
- mr. sc. Elizabeta Serdar, muzejska savjetnica, voditeljica Zbirke fotografija i Zbirke razglednica i slikovnog tiska
- Filip Sundi, dokumentarist

Tajništvo i računovodstvo:

- Dubravka Galoić Kahlina, tajnica Muzeja
- Anica Sokač, šefica računovodstva

Tehnička služba:

- Fredy Fijačko, viši muzejski tehničar
- Suzana Hrgetić
- Darinka Krilčić

1.SKUPLJANJE GRAĐE

1.1. Kupnja

Zbirka udžbenika i priručnika: 6 komada

Zbirka školskih izvješća: 8 komada

1.3. Darovanje

Arhivska zbirka: 211 komada (školski, fakultetski i osobni dokumenti obitelji: Veleglavac i Tišma, Valeri, Vukman te osoba V. Jelavić Sudar i M. Berec; plaketa V. Ničeu; priznanje HŠM-u)

Zbirka fotografija: 122 fotografije (N. V.: 110 kom., B. V.: 10 kom., F. F.: 1 kom. i Lj. B.: 1 kom) i 3 albuma (55 + 90 + 121 kom.)

Zbirka udžbenika i priručnika: 14 komada

Zbirka učeničkih i školskih listova: 31 komad

Zbirka školske opreme i predmeta: 1 komad (pisač Epson, dar: F. F.)

Zbirka radova učenika i nastavnika: 25 likovnih radova učenika (dar: K. G.)

Zbirka nastavnih sredstava i pomagala: 30 komada (školski pribor L. Laforest, dar: O. M.-S.)

Zbirka školskih izvješća: 5 komada

1.7. Ostalo

Zbirka fotografija: 10 snimaka digitalnim aparatom (F. Fijačko)

2. ZAŠTITA

2.1 Preventivna zaštita

Praćenje mikroklimatskih uvjeta u depoima, čišćenje i zračenje depoa; zaštita i smještaj građe u omote i kutije (Arhivska zbirka); preventivna zaštita, ulaganje u beskiselinske uložnice, kutije ili u ladičare inventariziranih fotografija te skeniranje 940 fotografija i razglednica (Zbirka fotografija i Zbirka razglednica i slikovnog tiska); sortiranje i spremanje originalnih ilustracija, u podrumskoj čuvaonici preventivno je očišćen dio školskih klupa te je djelomično promijenjen zaštitni materijal koji pokriva predmete (Zbirka školske opreme i predmeta); praćenje mikroklimatskih uvjeta i prozračivanje depoa, pospremanje građe, preventivna zaštita kamforom i beskiselinskom folijom (Zbirka nastavnih sredstava i pomagala i Zbirka radova učenika i nastavnika)

2.3. Restauracija

Restaurirane su knjige:

1. Methodenbuch oder Anleitung zur zweckmäßigen Führung des Lehramtes (...). Wien, 1845. (HŠM K2-791)
2. Mala zorna obuka. Zagreb, s.a. (HŠM Km 3399)
3. Zlatna knjiga za djecu : pjesmice Zmaja Jovana Jovanovića i Augusta Harambašića. Zagreb, [1899], (HŠM K2-3654)

3. DOKUMENTACIJA

3.1. Inventarna knjiga

Arhivska zbirka – inventarizirano 13 kutija (M++) – ostavština književnice Nade Iveljić (12 kutija), osobni obiteljski fondovi: Večglavac i Tišma, Valeri, Vukman, Zbirka školskih, osobnih dokumenata i rukopisa – 10 kom)

Zbirka fotografija – inventarizirano 707 fotografija (M++)

Zbirka razglednica i slikovnog tiska – inventarizirano 93 razglednice (M++)

Zbirka udžbenika i priručnika – inventarizirane 144 jedinice građe (K++)

Zbirka školske opreme i predmeta – 50 komada

Zbirka nastavnih sredstava i pomagala i Zbirka radova učenika i nastavnika – 550 komada

Zaključene su preostale klasične inventarne knjige (za Zbirku udžbenika i priručnika i Zbirku učeničkih i školskih listova – ukupno 4 kom.), pregledani su zapisi u jedinstvenoj (digitalnoj) inventarnoj knjizi (od početnog jedinstvenog broja 30000 do broja 36583) radi pripreme za ispis koji će se raditi postupno.

3.3. Fototeka

Arhivska zbirka – skeniranje građe za izložbu o Grigoru Vitezu – 280 kom., skeniranje i priprema skenova arhivske građe za poster prezentaciju – 20 kom. (F. Fijačko, S. Gaćina Škalamera)

Zbirka fotografija i Zbirka razglednica i slikovnog tiska – skenirano 940 jedinica

Zbirka školske opreme i predmeta – fotografirano 50 predmeta (fotografije su pridružene zapisima u M++)

3.6. Hemeroteka

Tijekom 2017. u programu S++ napravljena su 984 upisa medijskih objava o različitim aspektima rada HŠM-a (izložbe, pedagoški rad, predavanja, promocije i slično) te povezano 944 članka u hemeroteci s medijatekom.

Prikupljene su ukupno 183 objave o događanjima vezanim uz Hrvatski školski muzej (tisak, web portali).

3.8. Stručni arhiv

Vođena je dokumentacija o izložbama i događanjima u HŠM-u i izvan njega te dokumentacija o pokretnim izložbama (M. Bračić).

Arhivska zbirka: priprema i pisanje: ugovora o snimanju i korištenju građe (1), izjava korisnika (7), programa (1), izvješća (6), zahvala (4), potvrda o darovanju građe (4), pisana komunikacija s korisnicima putem e-mail-a.

3.9. Ostalo

Arhivska zbirka: Prijepis kartoteke Zavoda za prosvjetno-pedagošku službu SR Hrvatske INDOK u priručnu računalnu bazu – pripreme za sređivanje i obradu fonda - 500 novih zapisa (ukupno: 1890 zapisa); Knjiga nabave: determinacija i upis arhivske građe u priručnu računalnu bazu – 9 zapisa.

Pregledavanje i korigiranje zapisa u Knjizi ulaska, Knjizi izlaska i Knjizi nabave (S. Nekić i F. Sundi)

Rad u programu za sekundarnu muzejsku dokumentaciju S++. Upisivanje izložbi (9 novih upisa). Nadopuna podataka kod pokretne izložbe *Od slikovnjaka do Vragobe i Bertuchovo slikovno carstvo*. Pretraživanje S++ programa. (M. Bračić)

4. KNJIŽNICA

Pedagoška knjižnica Davorina Trstenjaka otvorena je za korisnike utorkom, srijedom i četvrtkom od 11 do 15 sati. Obrada knjižničnog fonda uvjetovana je brojem i zahtjevima korisnika, obavljanjem tekućih poslova nužnih za funkcioniranje knjižnice (informiranje o novim publikacijama, nabava, vođenje statistike, pisanje zahvala i sl.) te događanjima u Muzeju (izložbe, predavanja, različiti izvanredni poslovi) i izvan Muzeja (stručni skupovi, seminari i sl.)

4.1. Nabava

U 2017. godini nabavljen je 141 naslov knjiga (111 darom, 14 kupnjom i 16 razmjenom) i 39 naslova periodike (15 darom, 4 kupnjom i 20 razmjenom)

4.3. Zaštita knjižnične građe

Digitalizirano je 12 godišta časopisa *Školski vrt* (1889. – 1900) – ukupno 2.400 stranica

4.4. Služba i usluge za korisnike

Tijekom 2017. godine informacije je zatražilo oko 400 korisnika (180 u prostoru knjižnice / muzeja, 160 mailom i 60 telefonom). Korišteno je oko 1.000 svezaka knjiga i oko 500 svezaka periodičkih publikacija.

4.5. Ostalo

- Priprema građe za korisnike i spremanje građe
- Noć knjige 2017. – Kako smo (pre)živjeli školu – razgovor s Borisom Jokićem
- Sudjelovanje u radu Komisije za muzejske i galerijske knjižnice HKD-a
- Sudjelovanje u radnoj skupini za izradu vodiča kroz knjižnice zagrebačkih muzeja i galerija

6. STRUČNI RAD

6.1. Stručna obrada muzejske građe

Arhivska zbirka: sređivanje i obrada osobnih fondova, građe zbirki, priprema za inventarizaciju – 13 kut. (detaljno navedeno u 3.1.)

Zbirka fotografija: priprema i stručna obrada 707 fotografija (v. 3.1.)

Zbirka razglednica i slikovnog tiska – priprema i stručna obrada 93 razglednice (v. 3.1.)

Zbirka školske opreme i predmeta – obrađeno 50 novih predmeta te dopunjeni kataloški opisi i pridružene fotografije za 50 predmeta

Zbirka nastavnih sredstava i pomagala i Zbirka radova učenika i nastavnika – obrađeno 550 predmeta (v. 3.1), ujednačavanje i dopuna zapisa u M++, dopuna podataka i uređivanje tezaurusa

6.2. Identifikacija / determinacija građe

Zbirka udžbenika i priručnika – pregledana građa, digitalne snimke građe ponuđene na otkup.

Zbirka školske opreme i predmeta – četiri predmeta (medalje iz ostavštine I. Perića i orden Sv. Save Stjepanu Radiću)

6.3. Revizija građe

Priprema plana revizije zbirki HŠM-a (S. Gaćina Škalamera i Š. Batinić)

Pripremljeni su popisi i provedena cjelovita ili djelomična revizija sljedećih zbirki:

Zbirka razglednica i slikovnog tiska (20. do 31. listopada), Zbirka školskih izvješća (2. do 15. studenoga), Zbirka školske opreme i predmeta, 1. etapa (17. do 27. studenoga) i Arhivska zbirka, 1. etapa (29. studenoga do 13. prosinca).

Rad u komisijama za reviziju građe:

Zbirka razglednica i slikovnog tiska (voditeljica E. Serdar): S. Gaćina Škalamera (predsjednica), K. Dimšić i F. Fijačko

Zbirka školskih izvješća (voditeljica Š. Batinić): E. Serdar (predsjednica), B. Manin i F. Fijačko

Zbirka školske opreme i predmeta (voditeljica S. Nekić): S. Gaćina Škalamera (predsjednica), K. Dimšić i F. Fijačko

Arhivska zbirka (voditeljica S. Gaćina Škalamera): Filip Sundi (zamjena za Š. Batinić), Sanja Nekić (predsjednica) i Fredy Fijačko

6.4. Ekspertize

Procjena arhivske građe i pojedinih dijelova izložbe *Kad bi drveće hodalo...* u svrhu planiranja gostovanja izložbe u Gradskom muzeju Požega.

6.5. Posudbe i davanja na uvid

Arhivska zbirka – korisnicima su pružane stručne obavijesti, istraživanje i priprema građe; ukupno: 30 korisnika; količina korištene/pripremljene građe: 9 arhivska kutija, 17 fascikla, 72 komada; dostavljeno je 14 digitalnih preslika građe; kopirano 94 komada, a uz potpisanu izjavu o korištenju korisnici (10) su digitalnim fotoaparatom snimili 742 fotografije građe.

Zbirka fotografija i Zbirka razglednica i slikovnog tiska – za 21 korisnika priređeno je 585 jedinica građe i napisane četiri izjave o uvjetima korištenja digitalizirane građe (60 jedinica).

Zbirka udžbenika i priručnika – priređena građa za 4 korisnika (3 – S. Nekić, 1 – B. Manin) za jednog korisnika (oko 50 jedinica građe)

Zbirka školske opreme i predmeta – za 10 korisnika priređeno oko 30 predmeta

Zbirka radova učenika i nastavnika – za 3 korisnika priređeno 16 predmeta (izrađene digitalne preslike građe)

Zbirka školskih izvješća – 15 korisnika

Zbirka propisa i službenih publikacija u odgoju i obrazovanju – 25 korisnika

Posudba građe:

Etnografskom muzeju u Zagrebu – 12 predmeta za izložbu *O životinjama i ljudima* (22. travnja do 12. studenoga 2017.)

Ogranak Matice hrvatske u Mariji Bistrici – 13 predmeta za izložbu *Marija Bistrica u doba Ivana Krizmanića i hrvatskog narodnog preporoda* (20. svibnja do 18. lipnja 2017.)

6.6. Sudjelovanje na kongresima i savjetovanjima

Štefka Batinić (u suautorstvu s Igorom Radekom) – izlaganje na znanstvenom skupu *Studij pedagogije – tragovi prošlosti i izazovi budućnosti* na temu „Doktorati iz pedagogije u Hrvatskoj“, Maribor, 26.-27. listopada 2017.

Štefka Batinić – izlaganje na znanstvenom skupu Povijest školstva u Brseču 1842. – 1868. – 2017. na temu „Školsko nasljeđe kao kulturna baština“, Brseč / Mošćenička Draga, 25. studenoga 2017.

Sonja Gaćina Škalamera – postersko izlaganje uz pp prezentaciju na temu: *Osobne ostavštine u Arhivskoj zbirci Hrvatskoga školskog muzeja*, IV. kongres hrvatskih muzealaca, Vukovar, 11. do 14. listopada 2017.

Sonja Gaćina Škalamera – sudjelovanje bez izlaganja na međunarodnom znanstvenom skupu *Biti učenik u Habsburškoj Monarhiji*, Zagreb, Hrvatski institut za povijest, 19. svibnja 2017.

Elizabeta Serdar – sudjelovanje bez izlaganja na simpoziju *Fotografska baština u muzejima*, Zagreb, MDC, 25. do 26. listopada 2017.

Marijana Bračić – prisustvovanje na Creative Museum A/C/T/S Conference 2017. Zagreb, Tehnički muzej, 2. ožujka 2017.

6.7. Publicistička djelatnost stručnih djelatnika

Informativni tekstovi o zbirkama i djelatnosti Hrvatskoga školskog muzeja za mrežne stranice – autori(ce): Štefka Batinić, Marijana Bračić, Katarina Dimšić, Ivana Dumbović Žužić, Sonja Gaćina Škalamera, Branka Manin, Sanja Nekić, Elizabeta Serdar i Filip Sundi.

Serdar, E. *Zagrebačka zabavišta u drugoj polovici XIX. i početkom XX. stoljeća*. Zagreb: Hrvatski školski muzej, 2017.

Dumbović Žužić, I. *Školske tajne – Šalabahter*. U knjižici *Tajne*, u povodu 22. EMA Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva, 2017.

Dumbović Žužić, I. 22. edukativna muzejska akcija – *Tajne. Vijesti muzealaca i konzervatora*, 65 (2017), str. 66 - 68.

Bračić, M. Kad bi drveće hodalo: ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju // *Hrvatske šume*, (2017), br. 241/242.

Bračić, M. [Uvod za deplijan izložbe] // U: *Greška, inspiracija, izazov : izložba drvodjeljskih škola u Hrvatskoj*. Zagreb: Hrvatski školski muzej, 2017. [deplijan]

6.9. Stručna pomoć i konzultacije

Štefka Batinić: konzultacije s novinarkom Silvanom Menđušić u pripremi priloga o školskim bilježnicama; stručna pomoć voditeljici i polaznicima dramskog učilišta Zagrebačkog

kazališta mladih u pripremi teksta za dramatizirano vodstvo po stalnom postavu HŠM-a; kontinuirana stručna pomoć korisnicima knjižnice, Zbirke školskih izvješća i Zbirke propisa i službenih publikacija te konzultacije sa studentima pedagogije i povijesti u izboru i definiranju tema vezanih uz povijest pedagogije i školstva.

Marijana Bračić: korisnicima su pružane informacije i stručne obavijesti, istraživanje i priprema dokumentacije o izložbama te slanje materijala (logo); komunikacija s darovateljima građe

Katarina Dimšić: pripremanje građe za snimanje (školske bilježnice, za portal *Telegram*, 29. 8.)

Ivana Dumbović Žužić: informacije o radionicama i tekućim izložbama na upite telefonom i e-mailom građanstvu, priređen i poslan (e-mailom) kataloški opis Spomen kamena pučke škole u Samoboru za prof. Vandu Bartulicu OŠ Samobor (predmeti Stalnog postava; kat. br. 402 i 405).

Sonja Gaćina Škalamera: rad na izradi Poslovnika rada Stručnog vijeća, predstavljanje Arhivske zbirke novim djelatnicima te upute i ogledno vodstvo po stalnom postavu i izložbi *Kad bi drveće hodalo...*

Sanja Nekić: konzultacije i stručna pomoć s kolegama vezano uz M++ i S++ program, stručna pomoć i konzultacije s kolegom F. Sundijem o vođenju primarne i sekundarne muzejske dokumentacije, informacije o programima za obradu građe i vođenje muzejske dokumentacije kolegici K. Dimšić i studentici na praksi

Elizabeta Serdar – upoznavanje studentice (germanistika, muzeologija) s radom u zbirkama (13. 3.); izbor građe za snimanje – Nova TV, snimanje priloga o školskoj odjeći u postavu + fotografije iz Zbirke, 24.4. (s novinarkom Martinom Bolšec)

6.10. Urednički poslovi, recenzije knjiga i članaka

Sastanci uredništva *Anala za povijest odgoja* za broj 15/16 – članovi uredništva iz HŠM-a: Štefka Batinić, Sonja Gaćina Škalamera, Branka Manin i Elizabeta Serdar.

Štefka Batinić – glavna urednica *Anala za povijest odgoja*, članica uredništva *Sodobne pedagogike*

Ivana Dumbović Žužić – urednica knjižice za 22. EMA-u *Tajne* Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva.

Recenzije:

Štefka Batinić, Ivana Dumbović Žužić, Sanja Nekić, E. Serdar i S. Gaćina Škalamera – recenzija po jednog članka za *Anale za povijest odgoja*

Štefka Batinić – recenzija knjige *Zakonodavni okvir stvaranja modernoga školstva u Hrvatskoj (18. i 19. stoljeće)*; recenzija po jednog članka za: *Actu Iadertinu*, *Časopis za suvremenu povijest*, *Napredak*, *Osječki zbornik*, *Review of Croatian History*, i *Studiu lexicographicu*.

6.11. Djelovanje u strukovnim društvima

HNK ICOM – Štefka Batinić, Marijana Bračić (prisustvovanje redovitoj godišnjoj skupštini ICOM-a Hrvatske, 25. 4. 2017.), Sonja Gaćina Škalamera, Branka Manin, Sanja Nekić, Elizabeta Serdar,

Hrvatsko muzejsko društvo – Štefka Batinić, Ivana Dumbović Žužić, Sonja Gaćina Škalamera, Elizabeta Serdar

Hrvatsko arhivističko društvo – Sonja Gaćina Škalamera

Hrvatsko pedagoško društvo – Štefka Batinić, Elizabeta Serdar

Hrvatska udruga istraživača dječje književnosti – Štefka Batinić

Hrvatsko etnološko društvo – Katarina Dimšić

6.12. Informatički poslovi muzeja

Pisanje tekstova i priprema slikovnih materijala za nove mrežne stranice muzeja (svi stručni djelatnici); dogovori o strukturi, sadržaju i dizajnu mrežnih stranica (Š. Batinić, M. Bračić i S. Gaćina Škalamera)

S. Nekić – koordinatorica zadužena za komunikaciju s tvrtkom Link 2 d.o.o. (Integrirani informacijski sustavi M++, K++ i S++), te tvrtkom Digital Data (tehnička podrška ukupnom informatičko-informacijskom sustavu Hrvatskog školskog muzeja); back up baza podataka – vanjski diskovi u koordinaciji s Linkom 2.

Stručnim je djelatnicima predstavljena aplikacija Modulor++, kreirani korisnički računi omogućen pristup za rad u Moduloru++.

M. Bračić – ažuriranje mrežnih stranica HŠM-a, FB stranice; adresara, kontakti sa suradnicima prilikom izrade novih mrežnih stranica HŠM-a

6.13. Ostalo

Svi djelatnici – rad u Stručnom vijeću, ažuriranje podataka za Registar MDC-a, nazočnost događanjima u HŠM-u, posjeti izložbama i događanjima izvan HŠM-a, pisanje izvješća o radu i prijedloga programa rada u 2018. godini

Štefka Batinić

- otvorenje izložbe *Od slikovnjaka do Vragobe* u Vukovaru

- rad na novom izdanju *Od slikovnjaka do Vragobe* – dovršavanje rukopisa, priprema ilustracija, kontakti sa suradnicima, korekture ...
- članica Znanstvenog odbora konferencije „Biti učenik u Habsburškoj Monarhiji“ koja se održala 18. i 19. svibnja 2017. u Zagrebu – prisustvovanje jednoj poludnevnoj sesiji izlaganja
- pomoć u pripremi izložbe *Školski atlas*

Marijana Bračić

Sudjelovanje u organizaciji, osmišljavanju, izvedbi i/ili informiranju na programima, fotografiranje, moderiranje i ostalo:

17. do 28. siječnja - Izložba „Greška-inspiracija-izazov“ Drvodjeljskih škola u Hrvatskoj,
26. siječnja – „I s greškom je lijepo, zar ne?“ radionica uz izložbu „Greška-inspiracija-izazov“ Drvodjeljskih škola u Hrvatskoj,
25. siječnja - Konferencija za medije „Noć muzeja“,
27. siječnja - Noć muzeja,
- od 7. do 28. veljače - Maske na otvorenom trgu (Muzejski trokut)– fašnički program Hrvatskog školskog muzeja, Etnografskog muzeja, MUO-a, HNK-a,
14. veljače - konferencija za medije - Maske na otvorenom trgu (Muzejski trokut),
14. do 18. veljače – LiDraNo 2017., izložba školskih listova osnovnih i srednjih škola grada Zagreba,
22. ožujka – „Kad bi drveće hodalo – Ostavština pjesnika Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju“ izložba HŠM-a,
27. do 31. ožujka – Domijada,
5. travnja– Okrugli stol - Evaluacija uspješnosti provedbe projekta Pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici kao potpora inkluzivnom obrazovanju, faza II; izložba radova učenika uključenih u projekt (škole partneri); predstavljanje priručnika za osposobljavanje pomoćnika/ca u nastavi,
10. travnja - Likovno-kreativna radionica „Šarene slagalice prijateljstva“, u organizaciji Hrvatskog školskog muzeja i Centra za autizam Zagreb, početak u 10 sati,
20. travnja – Konferencija za medije povodom 22. Edukativno-muzejske akcije,
21. travnja – Noć knjige, „Kako smo (pre)živjeli školu“, gostovao Boris Jokić,
- od 24. travnja do 18. svibnja – 22. Edukativno-muzejska akcija povodom Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja,
3. svibnja – eko radionica „Život u hrastovoj“, Hrvatske šume, uz izložbu „Kad bi drveće hodalo“,

16. svibnja - Konferencija za medije povodom Međunarodnog dana muzeja i EU noći muzeja u MDC-u ,

18. svibnja – Međunarodni dan muzeja (Završna svečanost 22. EMA-e),

20. svibanj – Europska noć muzeja,

31. svibnjaj – Poetski susreti DV i OŠ koje nose ime Grigora Viteza (12 sati) i Dan Grada Zagreba,

1. do 7. lipnja – „Razgovor s crtežom i bojom“, izložba polaznika verificiranih programa i programa apstraktnog slikanja, Sudio Tanay,

30. rujna –Bijela noć, besplatan stručna vodstva po stalnom postavu i radionice; besplatno razgledavanje izložbe „Kad bi drveće hodalo“,

1.listopada – Dan otvorenog trga, besplatno razgledavanje stalnog postava i izložbe „Kad bi drveće hodalo“,

15. do 30. studenoga – Izložba Osnovne škole Grigora Viteza „Drugaciji, a isti“ u sklopu programa "Neka škola započne i završi u Hrvatskom školskom muzeju.",

21. studenoga - promocija knjige „Hrvatska slikovnica do 1945.“,

29. studenoga – dodjela nagrada i priznanja Lidice 2017, Kanagawa 2017, Narita 2016.,

7. do 17. prosinca - izložba „Početnice Dokumentacijski esperantski centar iz Đurđevca

Katarina Dimšić

Priprema za vodstva po stalnom postavu i izvođenje radionica, sudjelovanje na Znanstvenom skupu „Luka Ilić Oriovčanin“ (Radovanje, 27. 10.), predavanje o projektu „Puna šaka brade“ (Veleučilište Baltazar Zaprešić, 28. 11.), pregledavanje i sortiranje novinskih objava o školstvu – pomoć u pripremi izložbe *O čemu govorimo kada govorimo o obrazovanju: medijska slika obrazovanja u Hrvatskoj u 21. stoljeću.*

Sonja Gaćina Škalamera

Rad na izložbi *Kad bi drveće hodalo... Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskome školskom muzeju* – priprema, postav i otvorenje izložbe: završno uređivanje tekstova i kataloških jedinica (nakon lekture i korekture), završno uređivanje digitalizirane građe, prijedlozi i dogovori za oblikovanje postava izložbe s dizajnericom N. Jelavić Mitrović i drugim suradnicima na postavu izložbe, oprema građe za izlaganje, priprema i postav svih popratnih sadržaja (av zapisa, digitaliziranih sadržaja, tekstova, rekvizita za interakciju i dr.), postavljanje izložbe, priprema e-publikacije (e-kataloga) izložbe, završno uređivanje stručnih biobibliografskih tekstova, Analitičkog inventara za gradivo Arhivske zbirke, uređivanje i

redaktura svih tekstova, prijedlozi i dogovori za prateća događanja uz izložbu, skidanje izložbe i smještaj izložbene građe.

Rad na pripremi izložbe *Školski atlas* – pregledavanje i izbor građe, koncepcija i postav izložbe

Rad na članku *Učiteljska zadruga (1865. – 1891.): najstarija učiteljska udruga u Hrvatskoj* – proučavanje arhivskog gradiva, stručne literature.

Priprema za objavu memoarskog rukopisa i izabrane korespondencije Marije Fabković – pripreme za fotografiranje i skeniranje, proučavanje povijesnih izvora i literature o Mariji Fabković.

Pripreme za sudjelovanje na IV. kongresu hrvatskih muzealaca (Vukovar, 11.-14. 10. 2017.) – tema: *Osobne ostavštine u Arhivskoj zbirci HŠM-a.* - priprema, oblikovanje i izrada poster priopćenja (suradnja s dizajnerom I. Antunovićem) i PP prezentacije

Priprema za gostovanje na Radio Mariji o školskom životu i učenicima – arhivska građa, stručna literatura.

Praćenje stručne literature i objavljenih povijesnih izvora.

Branka Manin

Priprema gostovanja pokretne izložbe *Budi pripravan!*, priprema i davanje na uvid građe korisnicima, ulaganje građe

Sanja Nekić

Pripremanje i vođenje sastanaka Stručnoj vijeća (zamjenica predsjednice SV-a, rad na izložbi *Školski atlas*, rad u sindikalnoj podružnici HŠM-a HSDK-a, pisanje prikaza knjige *Naše žene : Leksikon znameniti žena Hrvatske od X. do XX. stoljeća* – za *Anale za povijest odgoja*, skeniranje građe za potrebe računovodstva i tajništva HŠM-a, pripremanje ugovora o posudbu građe (Etnografski muzej, Ogranak Matice Hrvatske u Mariji Bistrici), zahvale za darovanje građe

Elizabeta Serdar

Rad u tijelima HŠM-a – predsjednica Muzejskog vijeća

Filip Sundi

Uređivanje, ispisivanje i pregledavanje Knjige ulaska i Knjige izlaska za 2016. godinu. Priprema ponude za uvezivanje Knjige ulaska i Knjige izlaska. Konzultacije oko uređivanja inventarne knjige (Tehnički muzej). Provjeravanje 900 stranica Inventarne knjige Hrvatskog školskog muzeja.

Kompletno pregledavanje i korigiranje svih zapisa unutar fondova sekundarne dokumentacije: Videoteke (158 zapisa), Konzervatorsko-restauratorski postupci (22 zapisa), Fonoteka (18 zapisa) i Fototeka (326 zapisa).

Rad na pripremi izložbe *O čemu govorimo kada govorimo o obrazovanju*: pregledavanje i sortiranje 3400 članaka o školstvu

7. ZNANSTVENI RAD

7.2. Publicirani radovi

Batinić, Štefka i Igor Radeka. Od reformne do alternativne pedagogije: pokušaji drugačije škole u Hrvatskoj u 20. stoljeću // *Acta Iadertina*, 14(2017) 1, str. 41-60.

Majhut, Berislav i Štefka Batinić. *Hrvatska slikovnica do 1945*. Zagreb : Hrvatski školski muzej : Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2017.

Gaćina Škalamera, S. Učiteljska zadruga (1865. – 1891.). : najstarija učiteljska udruga u Hrvatskoj // *Časopis za suvremenu povijest*, 49 (2017) 3, str. 571–582.

9. IZLOŽBENA DJELATNOST

9.1. Tematske / studijske izložbe u HŠM-u

Naziv izložbe: *Kad bi drveće hodalo : Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju*

Mjesto održavanja: Hrvatski školski muzej

Vrijeme: 22. ožujak – 29. listopad 2017.

Autor: Sonja Gaćina Škalamera, muzejska savjetnica, arhivistica

Opseg: Ukupno 500 jedinica originalne, digitalizirane i audio vizualne građe prezentirane na:

12 postamenata i vitrina, oko 100 malih postamenata

11 panoa

1 računalo, 1 TV, 2 MP4 za reprodukciju digitalizirane građe i audio-vizualnih zapisa

10 velikih i 7 srednjih printova uvećanih fotografija

Vrsta: povijesna, biografska

Tema: Povodom 105. obljetnice rođenja i 50. obljetnice smrti prvi puta široj

javnosti prezentirati sačuvanu osobnu i književnu ostavštinu pjesnika Grigora Viteza koja se čuva u Hrvatskom školskom muzeju. Pregledan prikaz biografije, književnog opusa, posebno

poezije za djecu, uredničkog rada i utjecaja na razvoj dječje književnosti i nakladništvo u Hrvatskoj i susjednim zemljama. Objava analitičkog inventara osobnog fonda G. Viteza, kataloških opisa muzejske i knjižnične građe ostavštine G. Viteza u HŠM-u.

Korisnici: sve kategorije posjetitelja

Elektronička publikacija (usb-kartica): *Kad bi drveće hodalo. Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju*

Publikacija sadrži biografiju, izbor iz pjesničkog opusa Grigora Viteza, analitički inventar osobnog fonda G. Viteza i kompletne popise građe u muzejskim zbirkama i knjižnici HŠM-a, autobiografije i izabranu digitaliziranu građu (korespondenciju, hemeroteku) ostavštine Grigora Viteza u HŠM-u.

Naziv izložbe: **Školski atlasi**

Mjesto održavanja: Hrvatski školski muzej

Vrijeme: 22. prosinac 2017. – ožujak 2018.

Autori: Sonja Gaćina Škalamera, muzejska savjetnica, arhivistica

dr. sc. Štefka Batinić, knjižničarska savjetnica, kustosica

Sanja Nekić, kustosica

Opseg: Ukupno 76 izložbenih jedinica, od čega je 69 atlasa prezentiranih u:

6 postamenata i vitrina, 3 panoa, 2 računala

5 srednjih printova

Vrsta: povijesna

Tema: Povijesni razvoj školskih atlasa i školske kartografije u Hrvatskoj

tijekom 19. i 20. stoljeća te njihova uloga i značenje u obrazovnom procesu te razvoju opće kartografske kulture.

Izložbom će biti prezentirani školski atlasi, geografski i povijesni, te opći geografski atlas koji se čuvaju u Hrvatskom školskom muzeju.

Korisnici: učenici i sve kategorije posjetitelja

9.2. Gostujuće (pokretne) izložbe HŠM-a u drugim institucijama

Naziv izložbe: **Od slikovnjaka do Vragobe**

Mjesto održavanja: Hrvatski dom u **Vukovaru**

Vrijeme: 4. 4. – 21. 4. 2017.

Mjesto održavanja: **Kaštel Sućurac**, Nadbiskupski kaštel, Podvorje

Vrijeme: 29. 5. – 30. 6. 2017.

Autori stručne koncepcije i likovnog postava: Štefka Batinić i Berislav Majhut

Opseg: 28 uokvirenih zidnih panoa (100x70 cm)

Vrsta: povijesna

Tema: Povijesni razvoj hrvatskih slikovnica od druge polovine 19. do sredine 20. stoljeća – obuhvaća hrvatski i europski kontekst, pisce tekstova, ilustratore i teme slikovnica, pedagoški aspekt i nakladničke prakse.

Korisnici: odgajatelji, nastavnici i učenici, šira javnost

Naziv izložbe: ***Budi pripravan! Učenje i zabava od skauta do izviđača*** (pokretna izložba)

Autor(i) stručne koncepcije: Branka Manin

Autor(i) likovnog postava: Branka Manin

Opseg (broj eksponata): 27 uokvirenih panoa 70 x 100 cm

Mjesto, vrijeme: **Kamanje**, 10. smotra Saveza izviđača Hrvatske, 24. srpnja – 2. kolovoza 2017.

Vrsta: povijesna, pokretna, edukativna, informativna

Tema: Izložba je prvi put predstavljena u Hrvatskome školskom muzeju 2003. godine, a prikazuje početke i razvitak skautskog pokreta kako u svijetu tako i u Hrvatskoj. Skautski pokret započeo je 1907. godine održavanjem pokusnog kampa na otoku Brownsea (Velika Britanija), a osnovao ga je Britanac Robert Baden-Powell (B-P). Skautski pokret se vrlo brzo proširio među mladima u svijetu. Tako se i u Hrvatskoj tijekom 1913. godine osnivaju po srednjim školama đачke izletne družbe, čiji su članovi nazvani skauti. *Hrvatsko skautsko udruženje* osnovano je u Zagrebu 1914. godine. Skauti su organizirali različite aktivnosti – tečajeve, priredbe, konferencije, sabore, tabore (logore), a imali su i svoja glasila. Savez izviđača Hrvatske (SIH) svoje je članstvo u Svjetskoj organizaciji skautskog pokreta obnovio 1993. godine.

Korisnici: sudionici 10. smotre Saveza izviđača Hrvatske (cc 1200 sudionika)

Naziv izložbe: ***Bertuchovo slikovno carstvo – Otkrij tajne dječje enciklopedije***

Mjesto, prostor i vrijeme održavanja:

Vukovar, Muzej vučedolske kulture, 12. 12. 2016. – ožujak 2017.

Slavonski Brod, Muzej Brodskog Posavlja, 7. 4. – 8. 6. 2017.

Ilok, Muzej grada Iloka, 11. 6. – 21. 8. 2017.

Županja, Gradska knjižnica Županja, 23. 8. – 26. 8. 2017.

Požega, Gradski muzej Požega, 14. 9. – 24. 11. 2017.

Rijeka, Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja, 5. 12. 2017. – 10. 2.2018.

Autorica stručne koncepcije: Kristina Gverić

Autorica likovnog postava: Lana Krpina

Opseg (broj eksponata): 636 tabla s ilustracijama

Vrsta: povijesna, pedagoška, informativna

Tema: Na izložbi je predstavljena građa koju je Hrvatski školski muzej dobio u prvoj godini postojanja (1901.) od upravitelja Niže pučke učione iz Rakovca Andrije Filkovića. Riječ je o sedam svezaka Bertuchove slikovne enciklopedije za djecu, izdane u Beču u izdavačkoj kući A. Pichlers Witwe & Sohn u prvom desetljeću 19. stoljeća. Muzej jedini u Hrvatskoj čuva tu građu u spomenutom obujmu i obliku. Bertuchova enciklopedija nastala je od 1790. do 1830. godine u Weimaru, tadašnjem kulturnom središtu Njemačke, ali i Europe. Friedrich Justin Bertuch(1747.-1822.) je stvorio pravo slikovno carstvo, enciklopediju za djecu u 12 svezaka, na 1185 stranica i sa 6000 ilustracija, izdanu u oko 3000 primjeraka. Izdanja su izlazila i u drugim važnim europskim središtima, primjerice u Pragu i Beču.

Korisnici: djeca, učenici, učitelji, profesori, studenti, ostala javnost

9.3. Gostujuće izložbe (drugih institucija i suradnika) u HŠM-u

- ***Greška-inspiracija-izazov*** : izložba drvodjeljskih škola u Hrvatskoj, HŠM, od 17. do 28. siječnja 2017.

Autori: Profesori i učenici drvodjeljskih škola Hrvatske

Vrsta: učenički radovi, skupna, tematska, informativna, pedagoška

Tema: Izložba učeničkih radova Drvodjeljskih škola u Hrvatskoj

Korisnici: učenici, roditelji, nastavnici;

- **LIDRANO 2017.**, izložba školskih listova osnovnih i srednjih škola iz Zagreba, HŠM, od 14. do 16. veljače 2017.

Autori: Učenici osnovnih i srednjih škola grada Zagreba,

Autor likovnog postava: Fredy Fijačko

Vrsta: skupna, tematska, novinarsko stvaralaštvo učenika,

Tema: Izložba školskih listova osnovnih i srednjih škola grada Zagreba.

Korisnici: učenici, odrasli (nastavnici).

- **Zagrebačka domijada**, izložba radova učenika učeničkih domova Središnje Hrvatske, HŠM, od 27. do 31. ožujka 2017.

Autori: učenici domova Središnje Hrvatske

Vrsta: edukativna, informativna

Tema: Tradicionalna izložba radova učenika učeničkih domova Središnje Hrvatske

Korisnici: djeca, odrasli (nastavnici).

- **Pomoćnici u nastavi** : *stručni komunikacijski posrednici kao potpora inkluzivnom obrazovanju, faza II.*, izložba radova učenika uključenih u projekt (škole partneri)

Vrsta: dječji radovi, edukativna

Tema: inkluzija

Korisnici: odrasli (nastavnici, pomoćnici u nastavi), djeca

- **Razgovor s crtežom i bojom**, izložba polaznika verificiranih programa i programa apstraktnog slikanja Studio Tanay, HŠM, lipanj 2017.

Autori: polaznici verificiranih programa i programa apstraktnog slikanja Studio Tanay

Vrsta: umjetnička, edukativna

Tema: izložba likovnog stvaralaštva mladih i odraslih polaznika Učilišta – Studio Tanay

Korisnici: mladi, odrasli

- **Drugačiji, a isti** – izložba učenika i učitelja Osnovne škole Grigora Viteza iz Zagreba, HŠM, od 15. do 30. studenog 2017.

Autori: učenici i učitelji Osnovne škole Grigora Viteza iz Zagreba

Vrsta: edukativna, informativna, povijesna, učenički radovi

Tema: U sklopu programa „Neka škola započne i završi u HŠM-u“ izložba radova učenika osnovne škole, o povijesti osnovne škole

Korisnici: učenici, roditelji, odrasli (nastavnici).

- **Moja prva početnica** – izložba Dokumentacijskog esperantskog centra iz Đurđevca, HŠM, od 7. do 17. prosinca 2017.

Autor: Josip Pleadin

Vrsta: edukativna, informativna

Tema: izložba 120 početnica iz 40-ak zemalja

Korisnici: učenici, studenti, nastavnici, odrasli

9.4. Sudjelovanje / posredovanje HŠM-a u organizaciji međunarodnih dječjih likovnih i literarnih natječaja

Međunarodne izložbe dječjih likovnih radova – prikupljanje i izbor radova za tri izložbe:

Koordinacija: Ivana Dumbović Žužić

1) LIDICE 2017.

U studenome 2016. objavljen je natječaj s rokom prikupljanja do 23. siječnja 2017. Stručno povjerenstvo je 3. veljače 2017. od pristiglih 600 radova izabralo 43 rada za koja je pripremljena potrebna dokumentacija i poslani su u Lidice (Republika Češka) na 45. međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva. Tema izložbe je *Putovanje*. Postignuto je 13 nagrada – 2 medalje učenicima, 1 medalja ustanovi i 10 počasnih diploma. Svečana dodjela priznanja organizirana je u Hrvatskome školskom muzeju, a u suradnji s Veleposlanstvom Republike Češke, 29. studenoga 2017.

Početkom studenog 2017. objavljen je natječaj/poziv na sudjelovanje u likovnom natječaju za 46. Međunarodnu izložbu dječje likovne umjetnosti Lidice 2018. u Republici Češkoj s temom *Voda (vrjednija od zlata)*. Natječaj je otvoren do 26. siječnja 2018.

Međunarodna izložba dječjeg likovnog stvaralaštva Lidice jedna je od najvećih i najznačajnijih manifestacija dječjeg stvaralaštva u svijetu, osnovana 1967. godine. Priređuje se u znak sjećanja na djecu iz češkog sela Lidice koju su njemački nacisti ubili 1942. godine te na svu ostalu djecu stradalu u ratovima.

2) NARITA 2017.

Hrvatski školski muzej je objavio natječaj za prikupljanje radova 23. svibnja 2017. godine po primitku poziva iz Japana. Stručno povjerenstvo odabralo je od pristiglih 410 radova 17 najboljih radova za slanje u Japan početkom rujna 2017. Tema Narite 2017. je *Hrana*.

U prvoj polovici 2017. pristigla su priznanja za nagrađene radove prošlogodišnjeg natječaja za Naritu 2016. na temu *Prijateljstvo*. U suradnji s Veleposlanstvom Japana u Muzeju su 29. studenoga 2017. dodijeljene svečane diplome učenicima nagrađenih radova na Međunarodnoj izložbi dječje umjetnosti Narita 2016. i 19. bienalnoj međunarodnoj izložbi dječje umjetnosti Kanagawa 2017.

10. IZDAVAČKA DJELATNOST MUZEJA

10.1. Tiskovine

Majhut, B. i Š. Batinić. *Hrvatska slikovnica do 1945.* Zagreb : Hrvatski školski muzej : Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, 2017. (ISBN 978-953-7262-19-8)

Serdar, E. *Zagrebačka zabavišta u drugoj polovici XIX. i početkom XX. stoljeća.* Zagreb: Hrvatski školski muzej, 2017. (ISBN 978-953-7262-20-4)

Greška, inspiracija, izazov : izložba drvodjeljskih škola u Hrvatskoj. Zagreb: Hrvatski školski muzej, 2017. [deplijan]

Drugačiji, a isti : izložba Osnovne škole Grigora Viteza. Zagreb: Hrvatski školski muzej i Osnovna škola Grigora Viteza, 2017. [deplijan]

10.3. Elektroničke publikacije

Gaćina Škalamera, S. *Kad bi drveće hodalo. Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju.* Zagreb: Hrvatski školski muzej, 2017. (Elektronička publikacija (Usb kartica))

11. EDUKATIVNA DJELATNOST

11.1. Vodstva

Vodstva grupa po stalnom postavu: Štefka Batinić (24), Marijana Bračić (36), Ivana Dumbović Žužić (46) Katarina Dimšić (26), Sonja Gaćina Škalamera (22), Branka Manin (20), Sanja Nekić (33), Elizabeta Serdar (37), Filip Sundi (25)

11.2. Predavanja

- Štefka Batinić: predavanje *Kako su odgajale slikovnice : rani odgoj u Hrvatskoj na početku 20. stoljeća* – Kaštel Sućurac, Nadbiskupski kaštel (u sklopu Festivala slikovnice, bajki i priča – u organizaciji Gradske knjižnice Kaštela), 29. svibnja 2017.
- Marijana Bračić: predavanje studentima muzeologije na temu Marketing u muzejima u Hrvatskoj: iluzije, predrasude i realnost (Filozofski fakultet u Zagrebu, 23. siječnja 2017.)
- Sonja Gaćina Škalamera: tematsko predavanje o životu i opusu Grigora Viteza studentima pedagogije Filozofskog fakulteta u Zagrebu – u sklopu izložbe *Kad bi drveće hodalo...* (HŠM, 23. svibnja 2017.)

11.3. Radionice i igraonice

Tijekom 2017. godine realizirano je 148 muzejsko-pedagoških radionica na kojima je sudjelovalo 2778 sudionika – djeca predškolske dobi, učenici osnovne i srednje škole,

studenti, odrasli, osobe s posebnim potrebama. U HŠM-u je održano 120, a u drugim institucijama 28 radionica.

Izvodile su se sljedeće radionice: *Pišemo krasopisom, Quilling, Stara matematika, Ilustriram slikovnicu, Geometrijska zabavica, Zabavica slagalica, Svijet enciklopedije u malom, Kako se nekada jačalo u školama, Školski bonton, Rampinije, Kako živi Antuntun, Skočidrvo, Božićni quilling, Hlapićeva božićna čizmica.*

Radionice su realizirali:

Ivana Dumbović Žužić (120) – uz redovite radionice u HŠM-u, i sljedeće:

- a) Muzejske radionice HŠM-a za Noć muzeja 2017., HŠM, 27.01.2017.
- b) Maske na otvorenom trgu – radionica izrade maski *Rampinije* - suradnja Hrvatskog školskog muzeja, Muzeja za umjetnost i obrt, Etnografskog muzeja i Hrvatskog narodnog kazališta u sklopu manifestacije „Maske na otvorenom trgu“, HŠM, 25.02.2017.
- c) Sudjelovanje na stručnom aktivu odgajatelja DV Petrinjčica s muzejskim radionicama Geometrijska zabavica i Zabavica slagalica za 2 grupe odgajatelja (30 sudionika), Petrinja, 9.3.2017.
- d) Sudjelovanje s radionicom *Prirodoslovlje* na Županijskom stručnom vijeću nastavnika prirode i društva za 100 sudionika u OŠ Brestje, Sesvete, 7.4. 2017.
- e) Radionica „Šarene slagalice prijateljstva“ u povodu Svjetskog dana svjesnosti o autizmu u organizaciji Hrvatskog školskog muzeja i Centra za autizam Zagreb za učenike OŠ Izidora Kršnjavog iz Zagreba te štićenike Dječjeg doma Antun Gustav Matoš; HŠM, 10.04. 2017.
- f) U sklopu obilježavanja 22. vukovarskog lutkarskog proljeća te Međunarodnog dana dječje knjige i u suradnji s Hrvatskim domom Vukovar, 3. travnja 2017., na Dječjem odjelu Gradske knjižnice Vukovar održana radionica *Ilustriram slikovnicu* uz gostujuću izložbu HŠM-a Od slikovnjaka do Vragobe za mališane iz DV1, skupina Pčelice te za učenike trećega razreda OŠ Antuna Bauera iz Vukovara.
- g) Sudjelovanje u Festivalu znanosti na temu *Vrijeme* u suradnji s Tehničkim muzejom Nikole Tesle iz Zagreba; ostvarena radionica *Stare matematike* za sudionike festivala; Tehnički muzej Nikole Tesle, Zagreb, 24. 4. 2017.
- h) Prigodne radionice za Noć knjige, HŠM, 21. 4. 2017.
- i) Organizacija gostujuće radionice Hrvatskih šuma *Život u hrastovoj šumi* (voditeljica mr. sc. Irena Franjić stručna suradnica za ekologiju u Hrvatskim šumama) za učenike OŠ Izidora Kršnjavog iz Zagreba i štićenike Dječjeg doma Antun Gustav Matoš, HŠM, 3. 5. 2017.
- j) Sudjelovanje s radioničkim programom (radionica *Ilustriram slikovnicu*) u gostovanju izložbe HŠM-a *Od slikovnjaka do Vragobe* na Festivalu slikovnice, bajki i priča u Gradskoj knjižnici Kaštela, Kaštela, 29. 5. 2017.
- k) Sudjelovanje s radioničkim programom (*Svijet enciklopedije u malom, Slikopriča*) u gostovanju izložbe HŠM- a *Bertuchovo slikovno carstvo* u Muzeju grada Iloka, 9.6. 2017.

- l) Sudjelovanje s radionicom *Geometrijska zabavica i Biti učiteljica* na Završnoj školskoj priredbi Centra za autizam u Zagrebu, 9.6.2017.
- m) Sudjelovanje u manifestaciji Turističke zajednice grada Zagreba Zagreb pozdravlja Austriju na Zrinjevcu s radioničkim programom (radionica Kako se nekada jačalo u školama i Školski bonton – 4 radionice), Zagreb, 8. -11. 6. 2017.
- n) Realizirane 4 muzejske radionice u Gradskom muzeju Požega (gostovanje pokretne izložbe *Bertuchovo slikovno carstvo*) – 4 grupe učenika osnovnih škola iz Požege ukupno 100 učenika, 14. i 15. 9. 2017.
- o) Radionica *Svijet enciklopedije u malom* u sklopu manifestaciju Mjesec hrvatske knjige (tema: Enciklopedistika), 21. 10. 2017. u HŠM-u te u Knjižnici Vladimira Nazora (18. 10.) i Knjižnici Gajnice (19. 10.).
- p) Uz izložbu OŠ Grigor Vitez iz Zagreba *Drugačiji, a isti* ostvarena gostujuća likovna radionica Modeliranje ukrasnih predmeta – za 20 učenika 1. razreda OŠ I. Gundulić iz Zagreba i 5 štićenika Dječjeg doma A. G. Matoš iz Zagreba, HŠM, 24. 11.
- q) Prijavljeni radionički programi za natječaj Ministarstva kulture RH *Ruksak (pun) kulture*, nacionalni dopunski program potpore kurikuluma u vrtićima, osnovnim i srednjim školama, namijenjen djeci i mladima u Republici Hrvatskoj za 2017. godinu.

Katarina Dimšić – 10 radionica

Sanja Nekić – 8 radionica (Pišemo krasopisom – 5, Stara matematika – 1, Geometrijske zabavice – 2)

Branka Manin – 6 radionica za oko 140 djece u Gradskoj knjižnici Županja u sklopu gostovanja izložbe Bertuchovo slikovno carstvo (23. – 26. kolovoza 2017.)

Elizabeta Serdar – 2 radionice krasopisa u HŠM-u

Marijana Bračić – 2 radionice krasopisa

11.4. Ostalo

U 2017. godini Hrvatski školski muzej preuzima voditeljstvo i organizaciju 22. edukativne muzejske akcije (EMA-e) Sekcije za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva povodom Međunarodnog dana muzeja.

22. edukativna muzejska akcija (EMA) trajala je od 25. travnja do 18. svibnja, Međunarodnog dana muzeja. Temu *Tajne* osmislila je i koncipirala Ivana Dumbović Žužić, viša muzejska pedagoginja Hrvatskog školskog muzeja nadovezujući je na ICOM-ovu temu za Međunarodni dan muzeja 2017., *Muzeji i sporne povijesti: govoreći neizrecivo u muzejima*. U akciju se uključilo 55 muzejskih i srodnih ustanova iz čitave Hrvatske. Akciju je pratila posebna knjižica s kojom je bilo moguće besplatno posjetiti sve sudionike akcije. Završnu svečanost povodom Međunarodnog dana muzeja 18. svibnja 2017. organizirao je Hrvatski školski muzej kao domaćin ovogodišnje edukativno-muzejske akcije s prigodnim programom.

Uz besplatan posjet stalnom postavu i izložbi *Kad bi drveće hodalo – Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju*, organizirane su sljedeće aktivnosti:

9.30 – 11 sati – gostovanje ilustratorice Ane Kadoić, nagrađene Nagradom "Grigor Vitez" za 2016., za ilustraciju knjige za djecu mlađe dobi (organizacija i moderiranje: S. Gaćina Škalamera, M. Bračić, 31. svibnja 2017.)

11-12 sati – *Vitezovi* – glazbeno-scenski program učenika OŠ Grigora Viteza Zagreb

12 sati – izvlačenje nagrada sretnih dobitnika nagradne igre 22. EMA-e

10-14 sati – samoposlužne radionice Hrvatskog školskog muzeja – *Kako živi Antuntun, Rampinije*

14 sati – promocija zbornika 8. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem *Relacije i korelacije*, Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva.

Hrvatski školski muzej sudjelovao je u ovom projektu s dva programa: a) izložbom *Kad bi drveće hodalo – Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju*, muzejskim radionicama *Kako živi Antuntun* (izrada magneti) i *Skočidrvo* (izrada pop up čestitke) i b) posebnim programom (akcijom) *Školske tajne – Šalabahter*.

Hrvatski školski muzej pozvao je na doniranje školskih predmeta i uspomena (školske torbe, svjedodžbe, knjige, pribor, spomenare...), a uz već poznate školske predmete i one zabranjene – *šalabahtere*. Do kraja same akcije prikupljeno je 23 šalabahtera učenika srednjih škola.

Poetski susreti OŠ i DV "Grigor Vitez" – nastupi i interpretacije Vitezove poezije, dodijela prigodnih diploma i sadnica za školski okoliš, suradnja s Hrvatskim šumama (M. Bračić, I. Dumbović Žužić, S. Gaćina Škalamera)

U vremenu od 25. travnja do 18. svibnja 2017. godine programe Hrvatskoga školskog muzeja u sklopu 22. edukativne muzejske akcije posjetilo je ukupno 748 posjetitelja, a aktivno sudjelovalo 690.

Grupni posjeti	Broj sudionika
Odrasli	84
Predškolski uzrast	25
Osnovnoškolski uzrast	518
Srednja škola	43
Studenti	20
UKUPNO	690

Individualni posjeti – ukupno 58

Odrasli	17
Učenici, studenti, umirovljenici	41

12. ODNOSI S JAVNOŠĆU (PR)

12.1. Press

O radu Hrvatskoga školskog muzeja izvještavali su se sljedeći mediji:

- od 7. do 28. veljače – „MASKE NA OTVORENOM TRGU“

tisak: Večernji list

portali: glas-slavonije.hr, mediaservis.hr, culturnet.hr (2x), hrt.hr, radio.hrt.hr, zagreb.info (2x), bljak.info, hina.hr.(2x), infozagreb.hr, prigorski.hr, gosucker.com, hrvzz.hr, djecji-dogadjaji.com

radio: Radio Kaj, Radio Sljeme, Antena, Soundset

TV: HRT (Dnevnik u podne)

društvene mreže: FB

- od 22. ožujka do 31. kolovoza izložba „KAD BI DRVEĆE HODALO : OSTAVŠTINA PJESNIKA GRIGORA VITEZA U HRVATSKOM ŠKOLSKOM MUZEJU“

tisak: Večernji list (3x), Slobodna Dalmacija, Jutarnji list (4x), Školske novine (2), Posavska Hrvatska, časopis Hrvatske šume (2x), Zagrebački list

portali: museumtrove.com, infozagreb.hr, radiong.hr, prigorski.hr, culturnet.hr, bljak.info, divan.hr, allevents.in, kulturauzagrebu.hr, portal.hrsume.hr, mdc.hr, gosucker.com, prvi.hr (2x), urbancult.hr,

radio: Antena, Katolički radio, Hrvatski radio (Hr. slikovnica), Radio Nova Gradiška (Radio Marija travanj), Antena

TV: TV Student, HRT (Dobro jutro Hrvatska, Hrvatska uživo 2x)

31. svibnja – Poetski susreti OŠ i DV Grigora Viteza

tisak: Školske novine

portali: allevents.in, divan.hr, urbancult.hr, prvi.hr,

društvene mreže: FB

- Od 27. do 31. ožujka „43 ZAGREBAČKA DOMIJADA“, izložba radova učenika učeničkih domova Središnje Hrvatske,

tisak: Školske novine, Večernji list

portali: divan.hr, .

društvene mreže: FB

- 3. i 4. travnja – Radionica „Ilustracija slikovnica“ na 22. Lutkarskom proljeću u Vukovarsko – srijemskoj županiji

portali: tportal.hr, truizamvukovar.hr, glas-slavonije.hr, lokalni.vecernji.hr, magazin.hrt.hr, visitvukovar-srijem.com, objektivno.hr, izravno.com, press032.com

društvene mreže: FB

- 5. travnja – Okrugli stol „Pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici kao potpora inkluzivnom obrazovanju, faza II.“; izložba radova učenika uključenih u projekt (škole partneri)

radio: Radio Sljeme, Antena

društvene mreže: FB

- 10. travnja – radionica „Šarena slagalica prijateljstva“

portali: divan.hr

- 21. travnja – Noć knjige

radio: Radio Martin, Antena, Hrvatski radio, Radio kaj, Hrvatski katolički radio,

portali: prvi.hr, urbancult.hr, dogadaj.com

TV: RTL dnevnik, HRT (Hrvatska uživo)

- Od 25. travnja do 18. svibnja – 22. EMA, Svečana proslava 18. svibnja

tisak: Školske novine

radio: Hrvatski radio (Stiže pošta), Hrvatski katolički radio, Radio Martin, Antena, Radio Kaj

portali: događaji.cdk.hr, dogadaj.com,

TV: HRT (Dobro jutro Hrvatska),

društvene mreže: FB

- 31. svibnja – Poetski susreti OŠ i DV Grigora Viteza

tisak: Školske novine

portali: allevents.in, divan.hr, urbancult.hr, prvi.hr

radio: radio Kaj

društvene mreže: FB

- Od 1. od 7. lipnja – „Razgovor s crtežom i bojom“, izložba polaznika verificiranih programa i programa apstraktnog slikanja Studio Tanay

portali: infozagreb.hr

društvene mreže: FB

- 30. rujna –Bijela noć i 1.listopada – Dan otvorenog trga

tisak: Školske novine

portali: relaxino.com 2x, politikaplus.com, tportal.hr, gosucker.com, index.hr, dogadaj.com, buro247.hr,

radio: Radio Kaj, Radio Martin, Hrvatski radio, Radio Sljeme, Antena, Media servis

društvene mreže: FB

- 21. listopada – besplatne muzejske radionice

TV: Z1 TV

tisak: Školske novine, Večernji list

portali: prvi.hr,skole.hr, djecji-dogadjaji.com

radio: Gold FM, Radio Martin, Radio Kaj

društvene mreže: FB

- 21. studenoga promocija monografije „Hrvatska slikovnica do 1945.“

tisak: Školske novine, Express

portali: narod.hr, svijetkulture.com

radio: Hrvatski radio (Između redaka)

društvene mreže: FB

- 29. studenoga – dodjela nagrada i priznanja Lidice 2017, Kanagawa 2017, Narita 2016.,

tisak: Glas Slavonije, Zadarski list

portali: glashrvatske.hrt.hr, glas-slavonije.hr

društvene mreže: FB

- Od 15. do 30. studenoga „DRUGAČIJI, A ISTI“ – izložba se Osnovna škola Grigora Viteza iz Zagreba,
tisak: Večernji list
portali: evarazdin.hr
društvene mreže: FB

- 29. studenoga – dodjela priznanja i nagrada za međunarodne izložbe Lidice 2017, Kanagawa 2017 i Narita 2016.
tisak: Školske novine
društvene mreže: FB

- Od 7. do 17. prosinca „MOJA PRVA POČETNICA“ – izložba Dokumentacijskog esperantskog centra iz Đurđevca, 2017.
TV: HRT Dnevnik središnji 7. 12.
portali: mvinfo.hr, culturenet.hr, hina.hr, tportal.hr, croportal.hr,
radio: radio Kaj, HR radio (3 emisije), Antena, Katolički radio
društvene mreže: FB

- Pokretna izložba – „Bertuchovo slikovno carstvo“
tisak: Posavska Hrvatska, Glas Slavonije, Kronika požeško-slavonska, Novi list 4x
portali: mdc.hr, sbperiskop.net, 034portal.hr 2x, pozeskidnevnik.hr, slavonski.hr, rva.hr, culturenet.hr, novilist.hr, stadanas.info, kvarnerski.com
radio: Radio Brač, Radio Vallis Aurea
društvene mreže: FB

- Pokretna izložba – „Od slikovnjaka do Vragobe“, 22. Lutkarsko proljeće, Vukovar Radionica uz izložbu – „Ilustracija slikovnica“
tisak: Zadarski list, Novi list, Vinkovački list, Glas Slavonije,
portali: gkk.hr, hrv.hr, tportal.hr, truzizamvukovar.hr, glas-slavonije.hr, lokalni.vecernji.hr, magazin.hrt.hr, objektivno.hr, izravno.com, press032.com
društvene mreže: FB

HŠM imidž/ razne teme

tisak: Jutarnji list (2x) Večernji list (2x), Novi sisački tjednik, Zagreb in your pocket, 24 sata

radio: Antena, Radio Sljeme, Hrvatski radio Radio Marija (siječanj, veljača, ožujak, travanj)

portal: museumtrove.hr, klikinfo.rtl.hr, radio.hrt.hr, klincek.com

TV: Nova TV Dnevnik (Kute, 24. 4.)

- Nova ravnateljica

tisak: Školske novine

portali: hina.hr, braniteljski-portal.hr, croportal.net, tportal.hr, nacional.hr

radio: radio Sljeme,

društvene mreže: FB

- 19. kolovoza – rođendan Muzeja

tisak: 24 sata

portali: skole.hr, prvi.hr 2x, divan.hr, zapad.hr, gosucker.com, pixsell.hr, prigorski.hr,

radio: radio Sljeme, Hrvatski radio (Katapultura, Radijska kuhinja, Jutarnji program), Antena, Radio Kaj, Radio Martin

TV: HTV (Hrvatska uživo, Vijesti iz kulture, Dobro jutro Hrvatska), Televizija Zapad, 24 sata
društvene mreže: FB

- 4. rujna – o starim bilježnicama u Hrvatskome školskom muzeju
portal: telegram.hr

- 23. rujna – Dan gradske četvrti Donji Grad
tisak: Večernji list
portali: urbancult.hr, sikavica.joler.eu, kaj.hr, cro-kultura.com, prvi.hr, gdjesutra.hr
radio: Radio Kaj, Radio Martin, Antena
društvene mreže: FB

- 5. listopada – Svjetski dan učitelja
portali: magazin.hrt.hr
društvene mreže: FB

- 8. prosinca – O odjevanju – Sanja Nekić
TV: HRT Školski sat

12.2. Sudjelovanje u televizijskim i radijskim emisijama

Štefka Batinić

- HTV1, 17. 1. 2017. u 20 sati – Hrvatski velikani: Ban Jelačić (izjava i prilog iz HŠM-a); repriza emisije 25. 5. u 20.10 (HTV1)
- HTV1, 31. 1. 2017. – Hrvatski velikani: Ivan Mažuranić (izjava i prilog iz HŠM-a)
- Radio Marija, snimanje za emisiju Odjeci prošlosti, tema: Školski život nekoć (zajedno sa Sonjom Gaćina Škalamera, snimano 20. 1. 2017.)
- HTV1, 21. 4. 2017. u 17.50 – Hrvatska danas, javljanje uživo u povodu Noći knjige (o izložbi *Kad bi drveće hodalo* i o programu za Noć knjige)
- HTV, snimanje za dokumentarni film o Ljudevitu Juraku (autorica Lada Džidić) – snimanje građe i izjava, 2. 5. 2017.; emitiranje: početkom 2018.
- HTV Split, 29. 5. 2017. – izjava novinarki Nadi Šurjak u povodu gostovanja izložbe *Od slikovnjaka do Vragobe* u Kaštel Sućurcu
- rođendan muzeja – Hrvatski radio (K. Kolega), Radio Sljeme, TV Zapad
- Hrvatski radio – dvije emisija posvećene knjizi *Hrvatska slikovnica do 1945.* (novinarka Anita Anić), kao i uz izložbu o početnicama
- HTV Rijeka, izjava u povodu skupa o povijesti Brsečkoga školstva, 25. 11. 2017.
- Hrvatski radio – izjava u povodu izložbe *Moja prva početnica* (novinarka Anita Anić)

Marijana Bračić

Izjave za radijske postaje: Hrvatski radio (3), Radio Brač, Antena (3), Radio Marija, Media servis (4), Radio Kaj (3), Radio Martin (4), Gold FM

Izjava za TV Student (zajedno s E. Serdar)

Izjava za portal Klinfo – RTL

Sonja Gaćina Škalamera

Gostovanje na Radio Mariji, emisija *Odjeci prošlosti*, o *Školskom životu nekoć* (20. 1.).

Predstavljanje opusa i ostavštine književnika Grigora Viteza, te izložbe *Kad bi drveće hodalo...* :

Katolički radio, Hrvatski radio – *Hrvatska slikovnica* (22. 3.);

Radio Marija – *Odjeci prošlosti* (6. 4.);

HR, 1. program – *Čičak*; Radio Martin (14. 7.);

HRT, Dobro jutro Hrvatska (14. 8.).

Izjave povodom 116. obljetnice HŠM-a: HR, 2. program *Radijska kuhinja*; Antena Zagreb (14. 8.)

Sanja Nekić

Izjava o školskim uniformama za emisiju *Školski sat*, Programa za djecu i mlade HRT, na temu kako su se nekoć učenici (i njihovi profesori) odijevali za školu. Snimano u HŠM-u, 8. prosinca.

Elizabeta Serdar

TV student– o stalnom postavu i školskoj odjeći (zajedno s M. Bračić), 16. veljače 2017.

12.4. Promocije i prezentacije

HŠM, 5.travnja: Okrugli stol na temu Evaluacija uspješnosti provedbe projekta Pomoćnici u nastavi / stručni komunikacijski posrednici kao potpora inkluzivnom obrazovanju, faza II. Projekt grada Zagreba sufinanciran je iz sredstava Europskog socijalnog fonda u sklopu Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020. Ujedno, u muzeju je otvorena izložba radova učenika uključenih u projekt (škole partneri projekta) te je predstavljen priručnik za osposobljavanje pomoćnika/ca u nastavi. Izložba učeničkih radova trajala do 21. 4.2017.

HŠM, 18. svibnja: Promocija zbornika 8. Skupa muzejskih pedagoga Hrvatske s međunarodnim sudjelovanjem *Relacije i korelacije*, Sekcija za muzejsku pedagogiju i kulturnu akciju Hrvatskog muzejskog društva. Govornici na promociji bile su: Branka Manin, ravnateljica Hrvatskog školskog muzeja, Vlasta Krklec, predsjednica Hrvatskog muzejskog društva i Mirjana Margetić, urednica zbornika.

HŠM, 23. studenoga: Promocija knjige *Hrvatska slikovnica do 1945.* autora Berislava Majhuta i Štefke Batinić. Uz autore na promociji su govorile recenzentice dr. sc. Smiljana Narančić Kovač (Učiteljski fakultet Sveučilišta u Zagrebu) i dr. sc. Maja Verdonik (Učiteljski fakultete Sveučilišta u Rijeci)

12.7. Ostalo

Dogovori o uređenju okoliša groba pjesnika G. Viteza u Kosovcu – suradnja s Hrvatskim šumama (S. Gaćina Škalamera i M. Bračić).

Turistički vodiči – Turistički informativni centar, Turistička zajednica grada Zagreba, Zagreb in Your Pocket, InZg,....

13. MARKETINŠKA DJELATNOST

Organizacija, priprema, provedba i izrada promotivnih materijala (pozivnica, plakata, letaka), obavještavanje javnosti, medija, koordinacija i moderiranje prilikom raznih događanja i izložaba u Muzeju

- pisanje briefa za izradu vizuala programa „Maske na otvorenom trgu“
- komunikacija oko projekta „Upoznaj Hrvatsku“
- dogovaranje i koordinacija snimanja emisije TV Student (školske uniforme i info o muzeju)
- izrađeni suveniri za izložbu „Kad bi drveće hodalo“
- dogovor i koordinacija sponzora izložbe „Kad bi drveće hodalo“ – Hrvatske šume, Zagreb plakat, Samsung
- dogovor i koordinacija sponzora 22. EMA – Algoritam i Algoritam MK
- odobrena „školica“ ispred muzeja do kraja 2017.
- propagiranje Muzeja putem tiskanih i elektroničkih medija, web stranice, FB stranice
- obavještavanje medija o događanjima u Muzeju ili u organizaciji Muzeja
- izrada vijesti o Muzeju vezane uz stalne izložbe, putujuće izložbe, događanja vezana za djelatnost Muzeja

- animiranje, obavještanje, informiranje javnosti, kolega, posjetitelja, dječjih vrtića, škola i odgojno-obrazovnih ustanova o događanjima u Muzeju ili u organizaciji Muzeja
- oglašavanje na službenom web-u Muzeja i FB stranici
- nastavak suradnje s Radio Marijom, dogovori i koordinacija
- uređivanje Wikipedija stranice HŠM
- prijedlog uskršnjih čestitki i koordinacija s dizajnericom
- pisanje pregleda događanja rada Muzeja za Anale 2016.
- komunikacija i koordinacija postavljanja plakata BB i CL s Hrvatskim šumama i Zagreb plakatom (prvo samostalno outdoor oglašavanje Muzeja)
- komunikacija s Kazalištem Prijatelj vezano uz EU noć muzeja i izložbu KDH
- nastavak suradnje s MUO-om i Etnografskim muzejom na projektu Maske na otvorenom trgu (Muzejski trokut)
- izrada prijedloga cijena suvenira (paketi)
- traženje ponuda za suvenire
- prijedlozi vizuala zahvalnice za suradnike
- izrađeni novi suveniri – platnena torba i rokovnik
- prijedlog Božićne e-čestitke, koordinacija s dizajnerom
- izabran novi logotip muzeja (prijedlozi iz veljače 2015. i 2017. godine), koordinacija s dizajnerom
- izrađena nova web stranica muzeja, koordinacija s dizajnerom
- izrađeni banner (pročelje muzeja) i smjerokazi, koordinacija s dizajnerom

14. UKUPAN BROJ POSJETITELJA

U 2017. godini Hrvatski školski muzej posjetilo je i vidjelo stalni postav i izložbe, prisustvovalo na radionicama te vidjelo pokretne izložbe HŠM-a u i izvan muzeja 15.836 posjetitelja.

15. FINACIJE

15.1. Izvori financiranja (u %)

RH 0,5 %

lokalna samouprava 95 %

vlastiti prihodi 3,8 %

donacije 0,7 %

16. OSTALE AKTIVNOSTI

16.2. Ostalo

Rad u tijelima muzeja (Stručno vijeće, Muzejsko vijeće), dežurstva vikendom i za vrijeme događanja u muzeju (otvaranje izložaba, Noć muzeja, Noć knjige i sl.)

Filip Sundi

Tehnički poslovi: prenošenje izložbe *Bertuchovo slikovno carstvo – otkrij tajne dječje enciklopedije*, ispomoć na izložbi *Kad bi drveće hodalo – Ostavština Grigora Viteza u Hrvatskom školskom muzeju*, pomoć u postavljanju izložbe *Domijada 2017. godine: multimedijalno stvaralaštvo učenika đачkih domova Grada Zagreba i Bedekovčine*, pomoć u postavljanju izložbe *Razgovor s crtežom i bojom*, priprema pokretne izložbe *Budi pripravan!* za gostovanje na 10. smotri Saveza izviđača u Kamanju i prisustvovanje otvorenju, pomoć u preuzimanju i transportu oko 500 knjiga (dar Foruma za slobodu odgoja), skeniranje za potrebe računovodstva i tajništva (otprilike 60 listova), pospremanje podruma.

Pomoć pri realizaciji pedagoških programa: uređivanje prostora za medijsko predstavljanje 22. edukativne muzejske akcije (EMA), likovno-kreativna radionica *Šarene slagalice prijateljstva* u povodu Svjetskog dana svjesnosti u organizaciji Hrvatskog školskog muzeja i Centra za autizam Zagreb, radionica krasopisa na Županijskom skupu učitelja u OŠ Brestje u Sesvetama, radionice na Trgu Nikole Šubića Zrinskog u sklopu manifestacije „Zagreb pozdravlja Austriju“, radionice *Geometrijska zabavica* i *Biti učiteljica*, sastavljanje popisa odabranih radova za Međunarodnu izložbu dječjeg likovnog stvaralaštva *Narita 2017.*

U Zagrebu, 15. travnja 2018.

Ravnateljica Hrvatskoga školskog muzeja
dr. sc. Štefka Batinić

Predsjednica Muzejskog vijeća Hrvatskoga školskog muzeja
mr. sc. Elizabeta Serdar
